

Heerlen

Raadsinformatiebrief

Heerlen,
8 april 2025

Documentnummer
326208

Onderwerp

Stand van zaken in de opvang van vluchtelingen uit Oekraïne, de huisvesting van statushouders en de opvang van asielzoekers begin april 2025

Inleiding/aanleiding

Sinds het uitbreken van de oorlog in Oekraïne, de daaropvolgende vraag naar opvang voor vluchtelingen van deze oorlog en de landelijke crisisopscaling vanwege de onhoudbare druk op de migratieketen, houden we u op de hoogte van de stand van zaken. Onder andere in raadsinformatiebrieven gaven we u een beeld van de situatie op regionaal en lokaal niveau in de opvangopgaven. In voorliggende raadsinformatiebrief leest u de actuele status van begin april 2025 en de meest relevante ontwikkelingen.

Asielopvang in Heerlen

Wij hebben medio 2024 besloten om de bestuursovereenkomst met het Centraal Orgaan Asielzoekers (COA) met dertig jaar te verlengen tot 30 september 2054¹. Daarmee dragen we in Heerlen wederom langjarig bij aan de asielopvang op basis van een duurzame samenwerking met het COA en geven we de mogelijkheid om verdergaand te kunnen investeren in het asielzoekerscentrum (AZC) Imstenrade. De samenwerking met het COA en andere partners die betrokken zijn bij asielopvang continueren we; er zijn reguliere overleggen met het AZC en de naastgelegen opvang voor alleenstaande minderjarige vreemdelingen (AMV). In het AZC verblijven 380 personen en in de AMV-opvang 51. We voldoen met deze opvang aan hetgeen de Spreidingswet van ons vraagt.

Ondanks de aanhoudende onrust op landelijk niveau rondom het asielbeleid, zien we in onze goede samenwerking met het COA dat leefomstandigheden van asielzoekers in het AZC Heerlen hierdoor nu niet worden versoberd of dat deze mensen anderszins worden benadeeld. Met bovenstaande ontwikkeling zien we namelijk juist dat er meerjarig geïnvesteerd kan worden in het AZC en bijbehorende voorzieningen². Op dit moment maken wij dan ook geen kosten om, als dat noodzakelijk zou zijn, maatregelen te nemen om verslechtering van de leefomstandigheden van asielzoekers lokaal te compenseren. Indien er een wijziging in dit beleid komt met een impact op Heerlen en de asielzoekers die in het AZC Heerlen verblijven, of wanneer er actuele ontwikkelingen zijn waardoor we ons in dit kader genoodzaakt zien lokale maatregelen te nemen, dan brengen en/of houden we de raad hierover op de hoogte. Dat geldt uiteraard ook voor de kosten; we hebben altijd het standpunt gehad dat het AZC zo kostenneutraal mogelijk moet zijn voor de gemeente. Daarbij houden we uiteraard ook oog voor onze opvatting dat de opvang van vluchtelingen in Heerlen humanitair moet zijn.

¹ Zie hierover de raadsinformatiebrief d.d. 2 juli 2024: [Document Heerlen - Verlenging bestuursovereenkomst AZC - iBabs Publieksportaal](#)

² Dit is het antwoord op de toezegging 3425 uit de raadsvergadering van 6 november 2024.

Opvang vluchtelingen uit Oekraïne

Inmiddels duurt de Russische grootschalige agressieoorlog tegen Oekraïne al ruim drie jaar voort. Een oorlog die dagelijks nog steeds slachtoffers eist. Daarbij is in februari het diplomatieke krachtenveld drastisch veranderd door de inzet van de nieuwe regering in de VS. Kortom: Oekraïne staat nog steeds onder druk. Russische aanvallen op Oekraïense steden en infrastructuur hebben een verwoestende impact, met name ook op de energievoorziening. Door de oorlog zijn nu bijna zes miljoen Oekraïners het land ontvlucht. In Oekraïne zelf houden velen een vlucht naar elders nog in overweging, in afwachting van hoe de situatie zich ontwikkelt. In heel Nederland bieden we daarom nog steeds onderdak en ondersteuning aan Oekraïense oorlogsvluchtelingen.

Ook in Heerlen vangen we nog steeds vluchtelingen uit Oekraïne op. In de Gemeentelijke Opvang voor Oekraïense vluchtelingen (GOO) in het complex van Huize de Berg verblijven nog steeds ruim 150 vrouwen en kinderen. In de Particuliere Opvang (POO) verblijven ongeveer 140 Oekraïense vluchtelingen. De GOO verwachten we op korte termijn uit te kunnen breiden, na afrondende werkzaamheden die moeten zorgen voor voldoening aan de noodzakelijke wettelijke vereisten. Na deze uitbreiding heeft de GOO een maximale opvangcapaciteit van 210 plaatsen. Deze opvangplaatsen in Heerlen zijn nodig, zeker als we kijken naar de nog steeds hoge bezettingspercentages in onze regio en in Nederland. Ten slotte durven miljoenen gevluchte Oekraïners onder de huidige omstandigheden nog niet terug te keren. Gezien deze omstandigheden is onze inzet erop gericht om de opvang beschikbaar te houden zo lang dat nodig wordt geacht en het Rijk deze volledig financiert. Ten slotte moet onze bijdrage in deze landelijke opvangopgave, net zoals het AZC, zo kostenneutraal mogelijk, effectief en humanitair zijn en blijven.

Desondanks: uiteindelijk heeft Oekraïne zijn bevolking hard nodig voor de wederopbouw. Daarom wordt op landelijk niveau gewerkt aan initiatieven voor duurzame terugkeer. Op termijn zullen we dus ook hulp dienen te bieden bij de terugkeer van Oekraïense vluchtelingen, afhankelijk van het Rijksbeleid. Dat blijven we daarom nauwgezet volgen. Zo zijn we per 1 januari 2025 ook in lijn met het landelijke beleid een eigen bijdrage ter hoogte van €105,- gaan innen voor werkende vluchtelingen die in de GOO verblijven. Door de werkenden in de opvang is begripvol gereageerd en er zijn geen signalen dat hierdoor mensen in de (financiële) problemen (dreigen te) raken.

Huisvesting statushouders

De taakstelling huisvesting statushouders loopt bij lange na niet naar wens. Dat komt met name door fikse achterstanden bij de IND, waardoor gezinsherenigingen slechts mondjesmaat plaatsvinden. De instroom bestaat daardoor voor een heel groot deel uit alleenstaanden, die nog gezinshereniging gaan aanvragen. Voor deze alleenstaanden hebben we onvoldoende woningen. Onze sociale woningvoorraad bestaat met name uit gezinswoningen. We moeten daarom geregeld een aanbod van woningcorporaties afwijzen, omdat er geen passende match te maken is. Vanwege de regel van passend toewijzen in de Woningwet, het draagvlak in de buurt en het gegeven dat deze mensen vooralsnog een alleenstaanden-uitkering krijgen, kunnen we de alleenstaanden die wachten op gezinshereniging niet alvast een grote woning geven. We proberen uit te ruilen met andere gemeenten in Limburg, maar helaas kampen zij allemaal met hetzelfde probleem, dus dit levert helaas zelden alsnog een geschikte koppeling op.

Het Rijk biedt een hotel- en accommodatieregeling aan (HAR-regeling), waarbij statushouders een half jaar op kosten van het Rijk in een hotel of vakantiehuis mogen wonen. Gemeenten kunnen gebruik maken van dit aanbod en zij dienen zelf ter plekke de begeleiding van de statushouders te verzorgen. Zodra een statushouder echter na zes maanden nog geen woning heeft, komt het verblijf verder voor rekening van de betreffende gemeente. Dit levert een financieel risico op voor gemeenten, met name als het gaat om de huisvesting van alleenstaanden en grote gezinnen (vanaf 7 personen). Bovendien biedt een eigen plek de beste kansen op een succesvolle integratie. Deze integratie verloopt een stuk moeizamer vanuit een hotel of vakantiehuisje.

Het kabinet wil in de aangekondigde asielwetgeving de voorrang van statushouders in de huursector afschaffen en op termijn verdwijnt ook de taakstelling huisvesting statushouders. We weten nog niet waar de statushouders dan naartoe gaan. De AZC's zitten overvol, dus daar kunnen de statushouders ook niet blijven. Statushouders kunnen meestal niet op eigen kracht een woning vinden. Illegale bewoning en overbewoning zijn risico's van de nieuwe wetgeving. Ook weten we als gemeente dan niet altijd waar mensen gaan wonen, waardoor de benodigde begeleiding niet geboden kan worden en statushouders snel in de problemen kunnen raken.

Kernthema

Veiligheid

Hoogachtend,
burgemeester en wethouders van Heerlen,

de burgemeester,

de secretaris, a.i.

drs. R. Wever

drs. R. van Wuijtswinkel